

Nuovargis

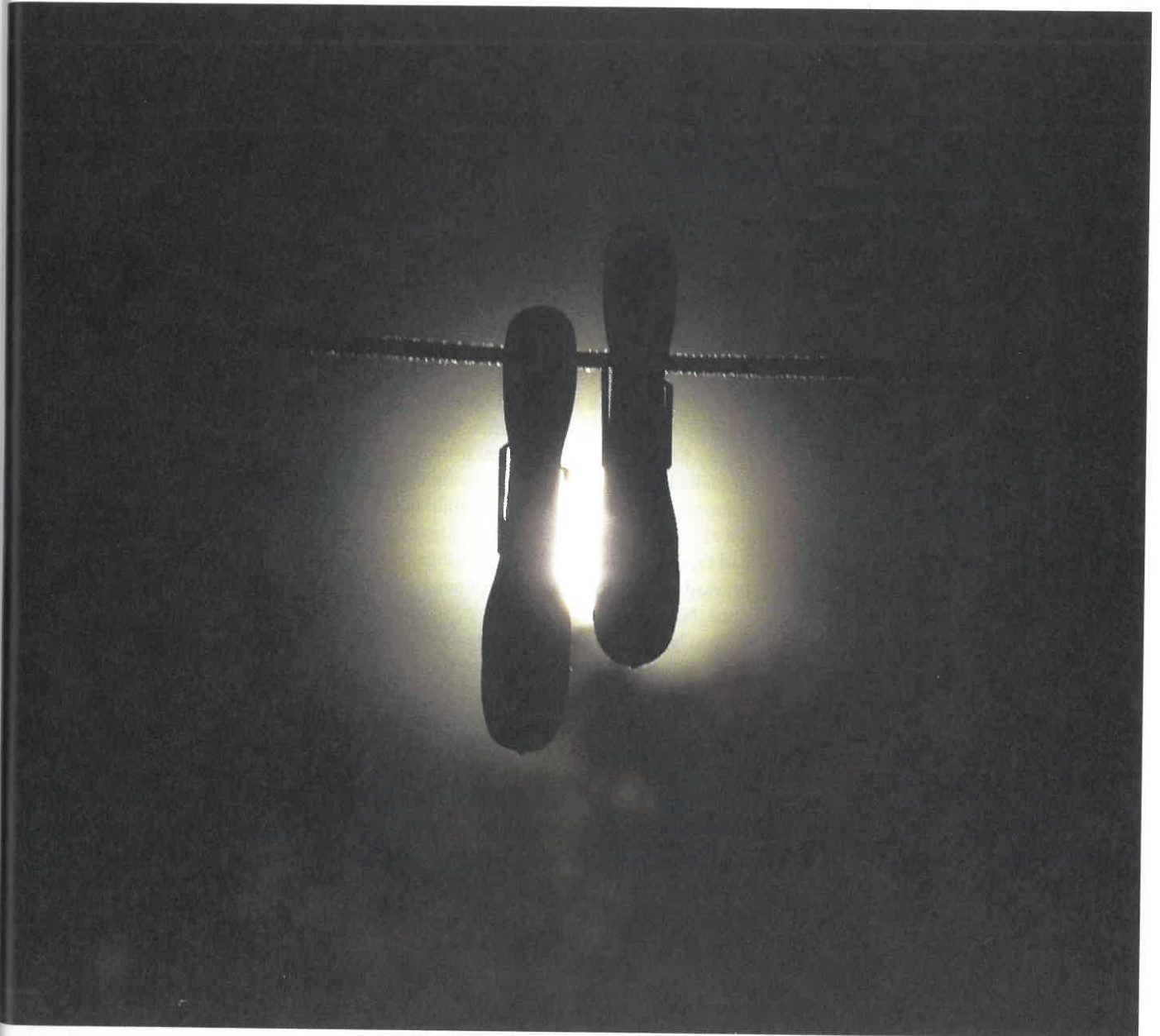
Arminė PETKUTĖ

Tylu, ligi skausmo šįvakar“, – ištariau, kai
 buvau netoli tavo namų. Neramūs žings-
 niai ir šešėliai, įkyrūs praeivių žvilgsniai
 bandė prilipti prie manęs, bet to nejutau,

tiesiog nemačiau ir nepastebėjau. Keistas
 šis vakaras, spengianti tylą ir tuštumą aky-
 se. Štai ir ieškotoji oazė. Pabeldžiu į langą.
 Tradicijos, amžini pasisveikinimai, apgau-
 lingos šypsenos, banalios susitikimų frazės:
 „Kaip malonu jus matyti. Ar nevēluoju?“

Mandagumo kerintis šydas ant visų
 veidų. Nuostaba jūsų akyse? Taip! Taip!!!

Tai aš, ir mano šis vakaras! Plazdenan-
 čios žvakių liepsnos, paklydę žodžiai,
 knygų lentynos. O, Dali, gal galima?
 Drobės, paveikslai, laikraščių šūsnyš, alus,
 sumuštiniai. Kodėl? Šampanas? Kam? O,
 Viešpatie, kiek dar ilgai tai tęsis? Slapta
 mėstelėjau akį į laikrodį. Cha! Vis laukiat
 tuštybės stebuklo? ▶



Živilės Dementavičiūtės nuotr.

◀ Jūsų sensacingo žaidimo taisyklės man neįdomios ir nesvarbios. Nekenčiu tu, kurie vaidina antžmogius. Geriau paklausk, kokia gyvenimo prasmė. Aš nežinau. Jei galėčiau atsakyti, neprašyčiau, kad rašytumėte laiškus apie gyvenimo prasmę, rašytumėte, kaip reikia gyventi.

Žinau, kad nelengva peržengti ribą, kurioje senokai blaškaisi, juk nebūsime zaratustros, brangieji, tik kiekvienas kursime savo vieną vienintelės vienatvės bliuzą, improvizuodami visą gyvenimą, bandydami įminti legendų ir sapnų mįsles. Gal per didelis noras gyventi ir yra pirmasis pažinimo ženklas, pirmasis žingsnis? Nuobodis kasdienybės rutina, tie patys veidai, tos pačios kalbos, tie patys kvaili klausimai, – kam tai draugužiai? Ar tai ir yra gyvenimas? Ar dėl to mes čia?

„Gal kavos? Ar alaus? Ar sulčių?“ – nusišmalkia įkyrūs klausimai. Kavos, tamsiai rudo, tiršto stebuklo, gėrimo ritualas visuomet įstabus. Susirangai ant kilimo, prieš akis – nematyti vaizdai, ausyse neaiškūs frazių trupiniai, kažkas cituoja RoRa, mirkčiojantys tolimi, nesibaigiantys kadrai, prieblanda. Apsnūdusios akys nemato tos tolimos žemės, apie kurią šneki visą vakarą. Vienatvė – geriausias bičiulis mums visiems, be jos iširtipume kaip paskutinis žiemos sniegas (ar jis buvo?), toks purus ir šviesus, kaip vaiko siela, kaip šypsena, kaip nuoširdus žvilgsnis, kaip angelų sparnai. Neiširtipkime šią žiemą, nepažinę patys savęs, savo sielų, kas žino, kas ten dygsta.

Kas auga priežasčių, pasekmių ir veiksmų karalijoje? Ištartas žodis, gražiai ir aiškiai, nebus kelrodis, nebus rodyklė, rodanti tikruosius namus. Suklusk ir patylėk, gal netoli šviesa? Tačiau skubėti neverta, tu nieko nesutiksi, nieko nepastebėsi, tik neiširtipk kaip sniegas, kurio šią žiemą nebuvo.

„Šis paveikslas man patinka. Tai dovana. Gražu, nepakartojama, kaip Tomo Waitso muzika...“

„Atsimeni traškučius? Cha! Dabar tai ne traškučiai, seniai tu tai žinai. Gal galima žiūrėti ir klausytis?“ Be abejonės, žaiskime, jei norime ir mokame. Trečias bokalas alaus, kepinta be druskos duona, visuotinis sumišimas ir juokas. Nepažįstamasis mefistofelišku veidu sarkastiškai šypsosi ir žiūri į akis. „Nesijuok“, – pasakai, neištardama žodžių, ir to užtenka. Dar neaišku, kuo baigsis šis masonų

vakaras ir kas juoksis paskutinis. Nebėra rytietiškų skliautų, šūksnių, tik mirtis šalia. To ir reikėjo tikėtis, ir nebūkite naivūs, mes niekada nebūsime kitais. Ar tik šiandien supratote, kokie nuostabūs ir nepakartojami esate? Mes tik žaidžiame, tobulai žaidžiame, nepaisydami taisyklių. Brangieji, netikintieji, jūsų lūpos neįspėdamos taria kvailystes, jūsų protas apsvaigintas smilkalų dūmų, rezga mintis, kurios jus žudo.

Liūdnam šypsosi Dievas, stebėdamas jus, apnuodytus rytietiškų istorijų pasakojimais.

Niekas nesupras tavo džiaugsmo, spindinio gyvenimo įspūdžiais. Tu stebiesi? O melas magiškai veikia šiuos išdykusius žmogelius.

Atsimeni Tomą Waitšą? Pameni muziką, nuo kurios stingsta kraujas? Tą nepakartojamą jo balso jėgą? „Dar truputį alaus?“ „Ne, vyno...“ – abejingai ištariu ir bandau kažką pakaruokliško šnekėti, nes kitaip neįmanoma. Taip, mes velniškai vieni šiame absurdiškame pasaulyje, nors vienatvė – vienintelis šansas išlikti. Beprotiškai gelia padus, kai bėgu nuo savęs. Tikiu savo esybe, iki pratrintų pūslių ant kulnų, kad čia prasminga tik meilė, kuri daugelyje prieš milijoną metų mirė, tik paprastas nuoširdus žvilgsnis, tik gėlės žiedas, tik verkiantys medžiai rudenį, bet apatiškos akys seniai tai užmiršo. Kur jūs, dvasios draugai ir broliai? Jų niekada nematysi ir nesutiksi. Tai tavo drambliuko svajonė, tai tavo utopija, net kai akimirka tuo patikėsi, net jei suprasi, kad tai čia, kas iš to? Ar būsi laimingas ją prarasdamas? Niekas tada tavęs nepaiguos. Niekas.

Tavo bičiulis, brangenybė, *alter ego*, tai ta pati paklydusi verkiančio miesto šmėkla. Beldi giedoti atminimo giesmę jam. Nes šiuos spąstus jam jau seniai paspendė nepasiekta tobulybė. Iki skausmo gelianti tylą, tuštumą akyse ir tiek daug, be proto daug slėptuvių, ieškant tikrojo kelio.

Užteks būti spinozomis ir šopenhaueriais, užteks spėlionėmis slysti į rytojų. Mes visi kaukėti ir būsime tokiais, mums tai patinka. Jei nepatiktų, negi vaidintume pranašus, negi prarastume tikėjimą, negi patys žlugdytume save?

Taip, išties būna dieny, kai viskas fantastišku greičiu kinta, kai keitiesi tu pats, žmonės ir pasaulis, kaip žiemą keičia pavasaris, o vasarą – ruduo. Bandyk, im-

provizuok, žaisk. Dievų mokslas ir kvailių susirinkimas: kokie jie rimti ir orūs, kaip jie įsijautę į bereikšmius vaidmenis, kaip jie tiki savo žodžiais ir darbais. Išdidieji oro pilių išminčiai. Tik siaubingai gaila jūsų, vargšai. Kas galėtų apraudoti jus, amžinieji tiesos ieškotojai, geidžiamieji, nepasiekiamieji, majestotiškieji veidmainių karaliai, gyvenantys savo iliuzijų karalystėse?

Šou turi tęstis, jei net pradžios nebūtų buvę, nei ryto, nei dienos. Dėkoju, Dieve, kad leidi suprasti, kokie besiblaškantys menkystos esame šioje apleistoje, kliesdais aplopytoje šalyje. Nebūtinai tas džiaugsmas ir linksmybės, kai be ceremonijų jau vyksta teismas.

Plaukiu naktimi ir žinau, kad džiazo nebus. Nors mintys, peraugančios į veiksmus ir niekada negrįžtantys tavo lūpų žodžiai gyvi mumyse, mes krentame gilyn į nežinios bedugnę. Akli idealiai kryptiniai, apkurtę nuo žaizdų, neatpažįstame tavo žingsnių. Mes neišauginame savyje palaimos, kurią pasėjai dar prieš gimstant kiekviename iš mūsų. Ir ko stebiesi, jei sielos jau spėjo sudžiūti. Kas mes? Amžinai egzistuojančios skruzdės? Na ką, iš dulkių juk tos dirvos, mes visi neveluodami ten ir grįšime. Ir kodėl mes, žmonės, o ne dulkiečiai, ne žemiečiai? Kurčia tylą ir graudi tuštumą akyse, netoliese moteris ramina verkiantį kūdikį, žmogystos kankina benamę katę, ligi skausmo verianti tylą, tik vitrinų šviesos, tik technikos stebuklai, tik išsigandęs patvory užmigusių valkatos sapnas.

Kas mes tokie? Nesuprasti? Pikti? Pavydūs? Be žodžių atviri? Nemylimi, nemokantys mylėti...

Grįžtu namo, kur senieji mano draugai – sienos, langai, knygos, muzika, gėlės, laiškai ir vaiduokliai. Jaukumas ir ramybė apgaubia pavargusį kūną, trinasi pasiilgęs katinas, išblyškę daiktai džiaugiasi. Nejučiomis, nesąmoningai nuspaudžiu mygtuką, suskamba muzika. Taip, tai bliuzo terapija, o viduje – viltis, ji dar gyva.

Suteik, Dieve, dar vienintelį šansą mums gyventi. Kalbėkime, rašykime, klausykime, kaip reikia gyventi, kaip reikia mylėti, ir gyvenkime, mylėkime.

1996–1997 m.